

De Telegraaf

Exclusief

REPORTAGES & ACHTERGRONDEN

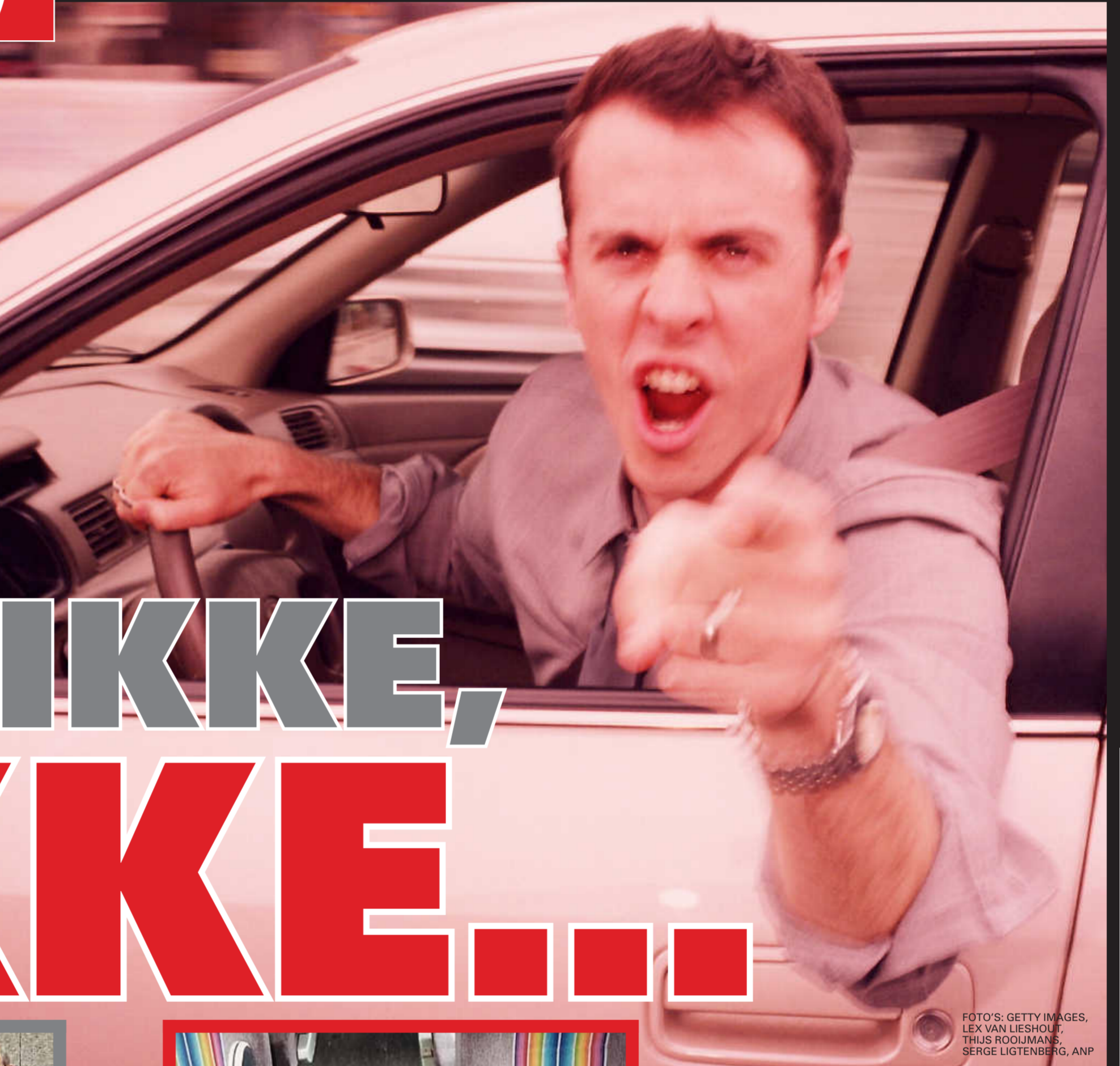
Nederlanders maken zich ernstig zorgen over VERHUFTERING

ELK JAAR OPNIEUW komt het in onderzoeken terug, ook deze week weer. Nederlanders maken zich, naast de economie, het meest zorgen om de verhuftering van de samenleving. Afgelapt worden in winkels, automobilisten met de bekende middelvinger, rondrennende gilkinderen in restaurants. Maar IS het nou werkelijk echt zo erg? Of romantiseren we 'vroeger' en valt het allemaal wel mee? Volgens onderzoeker Paul Dekker van het Sociaal en Cultureel Planbureau vinden we vooral De Ander vaak onbeschoft. Maar nooit onszelf, en dat is statistisch toch moeilijk uit te leggen...

• Peter Oudenhoven greep daadkrachtig in toen hij op de Vijftig-plusbeurs twee oudere dames 'goodies' zag roven: "Je moet iets doen tegen hufterig gedrag!"

• Lesley Schijf was het in Engeland iets anders gewend: "Hier laten ze zo de liftdeur voor je neus dichtklappen!"

FOTO'S: GETTY IMAGES, LEX VAN LIESHOUT, THUIS ROOIJMANS, SERGE LIGTENBERG, ANP

IKKE, IKKE, IKKE...

door MARJOLEIN SCHIPPER

AMSTERDAM, zaterdag Honderdvijftig kinderen komen terug van brugklas-kamp in het keurige Amstelveen. De bussen moeten parkeren op de bekende plek vlak naast de school, in een smal laantje. Toch zetten zo'n tien afhalende ouders hun auto precies op die plek. Gevolg: moeizaam manoeuvrerende buschauffeurs, kinderen die hun koffers niet uit de bus krijgen, gevaarlijke situaties met langsrijdende scooters. Een vader spuugt bijna richting geparkeerd blik: 'Asociale hufters!!!'

Zomaar een voorbeeld. Lezers van De Telegraaf kwamen deze week, naar aanleiding van een onderzoek dat hufterigheid naast een krakende economie een van de grootste zorgen in Nederland blijft, met nog veel meer voorvallen. Vooral Nederlanders die al enige jaren in den vreemde verblijven, kunnen hun ogen en oren niet geloven als ze op Schiphol hun weg zoeken 'door een menigte die geen strobreed toegeeft': "Ga uw gang of 'Neemt u mij niet kwalijk', heb ik in geen jaren meer gehoord", zegt Jonneke van Dam uit San Marcos (Californië). "Hotsend en stotend, botsend en vloekend, vol met ergernis banen we ons een weg door de dagelijkse Nederlandse drukte. Het komt bij niemand meer op om mee te geven in plaats van tegen te werken."

Rolstoel

De Engelse Lesley Schijf woont al bijna dertig jaar in Nederland. Ze zit in een rolstoel: "In Engeland houden mensen een deur open voor mij. Hier in Nederland willen ze alleen maar voor mij dringen en inhalen, en verwachten ze dat ik opzij zal gaan. Als ik in Engeland met een lift moet, mag ik er als eerste in. Hier draaft iedereen vóór mij naar binnen en vervolgens laten ze gewoon de deuren voor mijn neus dichtklappen... Het is toch heel erg, ikke, ikke en de rest kan stikken."

Onopgevoede kinderen, nog zo iets. Nicole Heij doopte haar dagje Duinrell zelfs om tot 'Duihell', toen ze tot haar verbijstering zag dat een vervelend jongetje een vrolijk rondrijdende Duinrell-kikker met bruto geweld uit zijn golfkarretje trachtte te trekken: "Het jongetje hing letterlijk met zijn volle gewicht aan de man in het groene kikkerpak... De man moest, al rijdend, het jongetje wild van zich afslaan. (...) Kinderen die voordringen in de rijen en, als er iets van wordt gezegd, roepen 'Zeg blijf jij eens met je poten van mijn vriendje af'". Schooljuffrouwen die snoepjes uitdelen en tot hun verbijstering zien dat kinderen een hele hand vol pak-

ken. En dan dat blèren en gillen de hele dag. Zelfs de volwassenen doen daaraan mee!"

Niet zozeer de onbeschoftheid is verbijsterend, maar het feit dat het blijkbaar al jarenlang voortduurt en even zo lang een grote irritatie en zelfs bron van zorg blijft. Ook in de Tweede Kamer, toch toneel van hen die het goede voorbeeld moeten geven, was het deze week weer van 'poedel' hier tot 'kleuter' en 'doe-es-normaal' daar. In eind-examenteksten van jaren her wordt al gesproken van 'Wie de beschaving terug wil, moet weer leren balanceren': 'Beschaving houdt een gezamenlijke verantwoordelijkheid in, de noodzaak ons te houden aan bepaalde spelregels. Het probleem is echter dat velen geneigd zijn deze spelregels niet als een voorwaarde voor beschaving maar juist als een beperking van hun vrijheid te zien.'

Bedrijven die cursussen en workshops geven in 'omgangsvormen' varen er wel bij. Heleen Hulshof van EtiquetteFundament uit Den Haag wordt dikwijls voor complete bedrijven geboekt. Ze benadrukt dat het niet zozeer gaat om vlekvrj te leren eten met mes en vork, maar vooral om inlevingsvermogen: "Je inleven in de ander. Wat vindt hij of zij vervelend en hoe kan ik dat voorkomen? Directies vinden dit belangrijk voor hun personeel, want goede managers kunnen zich onderscheiden door vriendelijkheid en attentie naar de ander toe. Een hoog IQ is heel belangrijk maar een hoog SQ, de So-

• Onbeschofte en brutale kinderen, nog zo iets waar veel mensen zich een ongeluk aan ergeren.

• Geert Wilders wekte deze week in de Tweede Kamer ergernis door Job Cohen te sarren.

• Met de voeten op de stoel... Rekening houden met anderen, het blijft moeilijk.

• Bumperkleven, het staat bovenaan in de toptien van dagelijkse ergernissen en onbeschoft gedrag op de weg.

grof heeft verdrongen. Maar wie denkt dat vroeger alles beter was, komt bedrogen uit. Ook bejaarden kunnen er wat van. Peter Oudenhoven bezocht onlangs samen met zijn vrouw de 50plusbeurs. Zou toch een toneel moeten zijn van beschaafde senioren die elkaar met vele 'pardons' voorrang gunnen. Maar nee. Oudenhoven zag tot zijn verbijstering hoe twee oudere dames zich nietsontziend op een voor het publiek klaarliggende stapel tassen met zogenaamde 'goodies' stortten en daar fluks in begonnen te graaien. "Het bleek ze te doen om de proefmonstertjes Robijn en gevulde koek. Tientallen tassen haalden ze overhoop om de spulletjes eruit te roven."

Oudenhoven greep krachtig in: "Ik riep: 'Wat u daar doet hoort niet hè! Toen hielden ze verschromt op. Ik heb nog gezegd dat ik niet hoopte ze straks óók op de Huis-houdbeurs tegen te komen. Niet alleen ontstelend graaigedrag maar het kon ze ook geen biet schelen dat anderen met lege handen komen te staan. Ik vind dat wij normale mensen ons diene te verzetten tegen de hufters van deze wereld. Anders gaat het van kwaad tot erger."

Verruwing

Ook uit het 'Continu Onderzoek Burger Perspectieven' van het Sociaal en Cultureel Planbureau komt jaar in, jaar uit naar voren dat Nederlanders zich grote zorgen maken om de verruwing van de maatschappij. Maar na enig doorvragen komt er toch wat anders aan de oppervlakte, zegt onderzoeker Paul Dekker: "Het verleden wordt dikwijls geïdealiseerd. Die heerlijke jaren vijftig, toen we allemaal samen één grote gelukkige gemeenschap vormden! Maar was dat nou echt wel zo? Er was toen ook al sprake van jeugd die niet wilde deugen, van criminaliteit." En het frappante is dat Nederlanders in vergelijking met andere Europeanen juist trots zijn op hun land als het gaat om de kwaliteit van leven. Zo slecht is het dus allemaal ook weer niet.

Volgens Dekker is er een groot verschil tussen de manier waarop we de verslechterende omgangsvormen in 'de maatschappij' zien en hoe we die in de kleinschalige omgeving om ons heen ervaren. In

die eigen omgeving zijn mensen best geneigd elkaar te helpen en blijken de kinderen van de burens reuze aardig. Stress en gejaagdheid zijn inderdaad sterker dan vroeger, maar ook weer niet dé oorzaak van verhuftering. "Het zet deelnemers in onze focusgroepen ook wel aan het denken dat iedereen altijd over de ander klaagt, maar zichzelf hoogstens wel eens wat gejaagd en kortaf vindt." Dat is volgens Dekker trouwens niet typisch Nederlands. In het Amerikaanse onderzoek 'Incivility' wordt al gewezen op het feit dat tachtig procent van de ondervraagden onbehoorlijk, lompheid en gebrek aan fatsoen een serieus maatschappelijk probleem vindt. Echter 99 procent vindt zichzelf niet lomp en onfatsoenlijk...

Dekker denkt dat Nederlanders zich vooral uit onmacht zulke grote zorgen maken over de verruwing van de maatschappij: "Die economie, daar is met bezuinigen en lenend graaigedrag maar het kon ze ook geen biet schelen dat anderen met lege handen komen te staan. Ik vind dat wij normale mensen ons diene te verzetten tegen de hufters van deze wereld. Anders gaat het van kwaad tot erger."

"Het gaat alleen nog maar om carrière maken en veel geld verdienen"

krachtig ingrijpen nog wel iets aan te doen. Maar wat doe je aan de vermeende verhuftering? Hoe pak je dat aan? Mensen krijgen er geen grip op, ze hebben het idee dat het steeds verder uit de hand loopt en dat ervaren ze als bedreigend. Je krijgt dan van die vreemde maatregelen. De gemeente Rotterdam doet borden neerzette met de tekst 'Hier groeten wij elkaar'. Dat werkt natuurlijk niet.

Bij jezelf beginnen is echt het enige, weet lezer Rudo Verhoef. "Vanuit alle lagen van de maatschappij is te zien dat het eigen succes voor het algemeen belang wordt gezet. Niemand weet exact hoe dit is ontstaan. De verantwoordelijkheid voor hufterig gedrag zullen we allemaal bij onszelf moeten zoeken. Niet alleen maar met het vingertje naar de ander wijzen, want dat is puur angst voor de confrontatie met jezelf."

En helpt dat allemaal niet, dan kun je altijd nog in een Volvo gaan rijden. Want dan heb je in ieder geval iets minder last van verkeershufters, is de ervaring van oud-Volvo-rijder Guido Wieringa. "Toetren, boze blikken, kleven, hoe vaak ik al niet op een hufterige manier ben voorbij geraced! En sinds ik in een Toyota Prius rijd, is dat gedrag nog véél erger geworden! Zou het jaloerie zijn over mijn lekker lage bijtelling?"

Maar 99 procent vindt zichzelf níét lomp en onfatsoenlijk

cialie Quotientie, evenzeer." Alleen zit dat er bij ons Nederlanders nou eenmaal niet zo in, weet Hulshof: "Dat is historisch zo ontstaan. Geen echte hofcultuur natuurlijk. De Fransen hebben nooit graag zaken met ons gedaan want ze vonden en vinden ons een stelletje kruidenters. Nogmaals, het zit dieper dan een paar aangeleerde maniertjes. Ik ken heel arrogante mensen met zogenaamd uitstekende manieren, maar die uitermate onbeschoft zijn naar hun omgeving toe. Uiteindelijk gaat het erom met

welke waarden en normen je zelf in het leven staat, en hoe je dat uitdraagt naar buiten toe. Helaas ligt tegenwoordig in de maatschappij de focus vooral op hálén, voor jezelf zorgen. En niet meer op bréngen, kijken naar het bredere belang."

Gehaast

Individualisme en zucht naar geld, het zijn de grote motoren die er voor zorgen dat we tegenwoordig in zo'n jachtige, gehaaste maatschappij leven. En dat zorgt er weer

voor dat we onbeschoft worden, weet lezeres Janny Adriaansen. "Het gaat alleen nog maar om carrière maken en veel geld verdienen, zodat je in een zo groot mogelijke PC Hooft-tractor kunt rondrijden. En als je niet kunt inparkeren, dan neem je gewoon twee plekken. Als je maar het eerst aan de beurt bent. Als je maar links over de snelweg kunt rijden. Als je maar over iemand anders z'n rug omhoog kunt klimmen." Kortom, Adriaansen vindt dat materialisme alle andere waarden in het leven inmiddels